Prima instanţă: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Judecător Cazacu Grigorii)
Dosarul nr. 3a-654/24
2-23108424-02-3a-13062024

D E C I Z I E

17 septembrie 2024 municipiul Chişinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ
al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componenţa:
Preşedintelui completului, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorilor Bostan Angela și Dașchevici Grigore
Grefier Vascan Diana

examinând în ședință publică, cererea de apel declarată de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 3 aprilie 2024, prin care s-a admis acțiunea în contencios administrativ depusă de Busuioc Ion către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea răspunsului nr. B-1844/23 din 3 iulie 2023 și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil cu privire la indexarea pensiei,

A C O N S T A T A T :

Obiectul și temeiurile acțiunii deduse judecății:

La 27 iulie 2023, avocatul Bodnariuc Alexandr, acționând în interesele reclamantului Busuioc Ion a depus acțiune în contencios administrativ către Casa Națională de Asigurări Sociale, solicitând:

1) anularea răspunsului nr. B-1844/23 din 3 iulie 2023 emis de Casa Națională de Asigurări Sociale;

2) obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil privind indexarea pensiei în cuantum de 30,2%, începând cu 1 aprilie 2023, conform coeficientului de indexare a ratei inflației de la sfârșitul anului 2022, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului 2021.

În motivarea acțiunii, partea reclamantă a indicat că Busuioc Ion are statut de pensionar și în virtutea acestui fapt a obţinut dreptul la indexare anuală a pensiei în baza art. 13 alin. (1) și (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

Partea reclamantă a susținut că potrivit informaţiei de la Biroul Naţional de Statistică al Republicii Moldova, rata inflaţiei în decembrie 2022 a constituit 30,2%, adică preţurile medii de consum în luna decembrie 2022 comparativ cu luna decembrie a anului 2021 au crescut cu 30,2% (https://statistica.gov.md/ro/evolutia-preturilor-de-consuin-in-republica-moldovain-luna decembrie- 9485 60264.html).

Partea reclamantă a menționat că în pofida ratei inflaţiei existente, modificând condiţiile de calculare a cuantumului de pensie, diminuând nivelul protecţiei sociale anterior dobândite de către reclamant, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, nr. 357 din 22.12.2022, conform art. 13 alin. (1) din care, prin derogare de la art. 13 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, în cazul indexării pensiilor din aprilie 2023, coeficientul de indexare nu va depăşi creşterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2022 faţă de anul 2021 şi se va aplica doar acelei părţi din pensie care nu depăşeşte salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2023. Mărimea coeficientului de indexare va fi aprobată de Guvern.

Partea reclamantă a relevat că, ulterior, Guvernul Republicii Moldova, bazându-se pe Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, nr. 357 din 22.12.2022, a adoptat Hotărârea nr. 148 din 22.03.2023, în conformitate cu art. 1 din care, având în vedere creşterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2022 faţă de anul 2021, la 1 aprilie 2023 se indexează cu coeficientul indexării 15%.

Partea reclamantă a precizat că Casa Naţională de Asigurări Sociale începând cu 1 aprilie 2023, prin diminuarea nivelului protecţiei sociale anterior dobândite de reclamant, a efectuat indexarea pensiei reclamantului, aplicând, contrar prevederilor art. 13 alin. (2) din Legea privind sistemul public de pensii, nr. 156 din 14.10.1998, coeficientul de indexare de 15%, ceea ce nu corespunde ratei inflaţiei în luna decembrie 2022, exprimate prin creşterea preţurilor medii de consum în luna decembrie 2022 comparativ cu luna decembrie 2021.

Partea reclamantă a relatat că a depus o cerere la Casa Naţională de Asigurări Sociale prin care a solicitat emiterea actului administrativ individual prin care să fie calculată şi achitată, cu începerea de la 1 aprilie 2023, indexarea pensiei în cuantum de 30,2%, conform coeficientul de indexare a ratei inflaţiei la sfârşitul anului 2022, exprimată prin creşterea preţurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv faţă de aceeaşi lună a anului 2021, aşa cum este prevăzut de art. 13 alin. (2) prima frază din Legea nr. 156 din 14.10.1998. Cererea nominalizată a fost respinsă.

Partea reclamantă a explicat că în conformitate cu prevederile art. 162 alin. (1)-(3) lit. b) din Codul administrativ a fost depusă cerere prealabilă, care la rândul său a fost respinsă de către autoritatea publică pârâtă. Iar, în conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, înaintează prezenta acţiune în obligare.

Făcând referire la prevederile art. 47 și 54 din Constituție, partea reclamantă a afirmat că statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea şi bunăstarea lui şi familiei, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuinţa, îngrijirea medicală, precum şi serviciile sociale necesare. Cetăţenii au dreptul la asigurare în caz de: şomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrâneţe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistenţă, în urma unor împrejurări independente de voinţa lor, „Un nivel de trai decent" reprezintă un obiectiv social stabilit de Constituţie, care trebuie realizat prin măsurile întreprinse de către autorităţi [HCC nr. 12 din 16.06.2022].

Partea reclamantă a mai invocat că indexarea proporţională a pensiei conform ratei inflaţiei rezidă în faptul că, creşterea inflaţiei afectează siguranţa financiară a pensionarului, astfel în termeni economici, atât valoarea unui salariu cât şi a pensiei poate fi măsurată pe baza cantităţii de bunuri care pot fi achiziţionate în baza sa la o dată concretă sau nominal, desemnând o sumă de bani, din aceste motive fluctuaţiile economice acţionează în mod diferit în privinţa acestor valori. Acest lucru este ilustrat de faptul că, în timp ce valoarea nominală nu este afectată de fluctuaţiile economice, valoarea reală a pensiei se diminuează, pentru că scade cantitatea de mărfuri şi servicii care pot fi procurate, iar o viaţă decentă a pensionarului impune ca pensia să corespundă cu realităţile economice şi sociale, astfel garanţia securităţii financiare poate fi rapid golită de conţinut de o inflaţie persistentă, într-un asemenea caz, articolul 47 din Constituţie, dar şi art. 1 Protocolul nr. 1 la CEDO ar deveni ineficient şi nu şi-ar realiza scopul.

Prin urmare, partea reclamantă a evidențiat că, având în vedere că inflaţia erodează valoarea pensiei, subminând în acelaşi timp scopul garanţiei securităţii financiare, acest obiectiv poate fi realizat prin ajustarea proporţională a pensiei în baza ratei inflaţiei sau în baza altor mecanisme care ţin cont de evoluţia preţurilor la produsele şi serviciile de bază, aşa cum prevede art. 13 alin. (1) și (2) din Legea privind sistemul public de pensii, nr.156 din 14.10.1998. Criteriul respectiv a fost preluat de Curtea Constituţională în Hotărârea nr. 21 din 06.12.2022.

Totodată, partea reclamantă a susținut că potrivit pct. 4 și 5 din Hotărârea Curţii Constituţionale nr. 9 din 30 martie 2004 pentru controlul constituţionalităţii unor prevederi ale art. I pct. 22 şi art. II-V din Legea nr.358-XV din 31.07.2003 „pentru modificarea şi completarea unor acte legislative", Curtea a reţinut că, protejarea drepturilor, libertăţilor, intereselor legitime ale cetăţenilor, respectarea principiilor egalităţii şi echităţii sociale constituie componente obligatorii ale oricărui act legislativ. La determinarea temeiurilor juridice, condiţiilor de stabilire şi plată a pensiilor, modalităţilor de calculare a cuantumului pensiei legiuitorul are obligaţia de a ţine cont de faptul că asigurările sociale stabilite anterior nu pot fi anulate fără a fi substituite prin măsuri echivalente. Noile prevederi legale se vor aplica numai pentru viitor şi numai faţă de persoanele care au solicitat acordarea pensiei după intrarea acestora în vigoare, fără a se aduce atingere drepturilor de

pensie stabilite anterior. Actele legislative privind asigurarea cu pensii au făcut obiectul controlului constituţionalităţii. Curtea a subliniat că normele privind protecţia de stat, asigurarea materială şi socială, inclusiv asigurarea cu pensii, consfinţite în legile anterioare, nu pot fi anulate sau modificate.

Partea reclamantă a menționat că potrivit Hotărârii Curţii Constituţionale a Republicii Moldova nr. 4 din 27 ianuarie 2000 privind controlul constituţionalităţii unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii şi funcţionari publici, Curtea a reţinut că schimbările ce vizează condiţiile de plată a pensiilor pentru judecători, procurori, anchetatorii Procuraturii şi funcţionarii publici, stabilite până la intrarea în vigoare a Legii nr. 552- XIV, instituite de către legiuitor, contravin art. 47 alin. (2) şi art. 76 din Constituţie şi principiului respectării drepturilor dobândite anterior în mod licit.

În materie de drept, reclamantul Busuioc Ion, reprezentat de avocatul Bodnariuc Alexandr și-a întemeiat acțiunea în baza prevederilor art. 4, 46, 47, 54 din Constituție, art. 13 alin. (1) și (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii și art. 162 alin. (1) - (3), 206 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ (f.d. 5-7).

Poziția pârâtului pe marginea acțiunii:

La 10 octombrie 2023, pârâta Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință, prin care și-a exprimat dezacordul cu acțiunea înaintată de Busuioc Ion și a solicitat respingerea acesteia ca fiind neîntemeiată.

În susținerea poziției sale, autoritatea publică pârâtă a invocat că potrivit art. 13 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, nr. 357/2022, prin derogare de la art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în cazul indexării pensiilor din aprilie 2023, coeficientul de indexare nu va depăşi creşterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2022 faţă de anul 2021 şi se va aplica doar acelei părţi din pensie care nu depăşeşte salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2023. Mărimea coeficientului de indexare va fi aprobată de Guvern.

Partea pârâtă a menționat că în conformitate cu pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 148/2023 cu privire la indexarea prestaţiilor sociale, având în vedere creşterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2022 faţă de anul 2021, coeficientul indexării de la 1 aprilie 2023 constituie 15%.

Astfel, partea pârâtă a susținut că cadrul normativ citat *supra* denotă netemeinicia pretenţiilor din acţiunea reclamantului prin care se solicită obligarea autorităţii pârâte să indexeze pensia acestuia de la 1 aprilie 2023, cu 30,2%. Or, în condiţiile în care prin Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, nr. 357/2022, legislatorul a reglementat fără echivoc procedeul de indexare a prestaţiilor sociale de stat pentru anul 2023, iar Guvernul a adoptat Hotărârea Guvernului nr. 148/2023 prin care a determinat coeficientului de indexare ca fiind de 15%, aceste acte normative urmează a fi aplicabile pentru fiecare subiect beneficiar de prestaţii

sociale care cad sub incidenţa indexării. Temeiuri de derogare de la prevederile actelor normative citate, nefiind prevăzute (f.d. 18-20).

Soluția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 3 aprilie 2024, s-a admis acțiunea în contencios administrativ depusă de Busuioc Ion. S-a anulat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. B-1844/23 din 3 iulie 2023. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil în privința lui Busuioc Ion cu privire la indexarea pensiei în cuantum de 30,2% începând cu data de 1 aprilie 2023, conform coeficientului de indexare a ratei inflației de la sfârșitul anului 2022, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului 2021, conform Legii.

Pentru a se pronunța astfel, prima instanță, în esență, a reţinut că „*atât Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, cât și Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr. 357 din 22.12.2022, sunt Legi organice.*

În conformitate cu prevederile art. 5 alin. (3) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22.12.2017, normele juridice speciale sunt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecţi strict determinaţi. În caz de divergenţă între o normă generală şi o normă specială, care se conţin în acte normative de acelaşi nivel, se aplică norma specială.

Astfel, raportând prevederile legale indicate supra, instanța conchide că autoritatea publică pârâtă - Casa Naţională de Asigurări Sociale, începând cu 1 aprilie 2023, prin diminuarea nivelului protecţiei sociale anterior dobândite de reclamant, a efectuat indexarea pensiei reclamantului, aplicând, contrar prevederilor art. 13 alin. (2) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998 care este o normă juridică specială față de Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, nr. 357 din 22.12.2022, coeficientul de indexare de 15% conform ultimei norme, care nu corespunde ratei inflaţiei în luna decembrie 2022, exprimate prin creşterea preţurilor medii de consum în luna decembrie 2022 comparativ cu luna decembrie 2021.

Instanța conchide că dreptul reclamantului la indexarea pensiei conform art. 13 alin. (2) al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, a născut cel puțin, o speranță legitimă în realizarea dreptului de proprietate conform art. 1 Protocolul nr. 1 CEDO, însă această speranță legitimă a fost știrbită de autoritățile statale, veriga cărui lanț este și Casa Națională de Asigurări Sociale".

Calea de atac exercitată:

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 11 aprilie 2024, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel, solicitând casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 3 aprilie 2024, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă integral acțiunea înaintată de Busuioc Ion (f.d. 41)

La 28 mai 2024, Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat instanței de apel motivarea cererii de apel.

În motivarea apelului, partea apelantă a reiterat prevederile art. 13 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, art. 13 din Legea nr. 357 din 22 decembrie 2022 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2023 și art. 5 din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative.

La fel, partea apelantă a menționat dispozițiile pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 148 din 22 martie 2023 cu privire la indexarea prestațiilor sociale, potrivit cărora, având în vedere creșterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2022 față de anul 2021, coeficientul indexării de la 1 aprilie 2023 constituie 15%.

Astfel, partea apelantă consideră că cadrul normativ citat *supra* denotă netemeinicia pretențiilor din acțiunea intimatului și respectiv a soluției emise de către instanța de fond, prin care s-a pretins și s-a dedus concluzia precum că la data de 1 aprilie 2023 indexarea pensiei urma a fi realizată de către Casa Națională de Asigurări Sociale în cuantum de 30,2%. Or, reținând prevederile exprese ale art. 13 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, prin care legislatorul a reglementat fără echivoc procedeul de indexare a prestațiilor sociale de stat pentru anul 2023, și anume că indexarea pentru anul 2023 se va realiza prin derogare de la prevederile art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, prevederile legislative în cauză se răsfrâng asupra fiecărui subiect asupra cărora au incidență.

Partea apelantă a susținut că prevederea legislativă derogatorie stipulată la art. 13 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, are prioritate față reglementările generale de la art. 13 din Legea nr. 156/1998, fapt ce reiese expres din prevederile art. 5 alin. (4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Partea apelantă a menționat că, în așa fel, fiind reținute reglementările de la art. 13 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, Guvernul a adoptat Hotărârea nr. 148/2023 prin care a determinat coeficientului de indexare ca fiind de 15%, iar acest coeficient de indexare fiind aplicabil pentru fiecare subiect, beneficiar de prestații sociale care cad sub incidența indexării.

Partea apelantă a relevat că argumentele primei instanțe potrivit cărora autoritatea publică pârâtă a diminuat nivelul protecției sociale anterior dobândit de reclamant, nu poate fi reținut ca fiind valabil, deoarece art. 13 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, în coroborare cu Hotărârea Guvernului nr. 148/2023, nu a anulat procedeul indexării pensiilor și altor prestații sociale. Coeficientul de indexare de la 1 aprilie 2023 fiind reglementat de legislator în dependență de veniturile bugetare acumulate.

Partea apelantă a afirmat că instanța de fond a făcut abstracție inclusiv de la constatările relevante din Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20 decembrie

2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați. La fel, prima instanță a tratat cu ignoranță totală inclusiv constatările, direct aplicabile speței, ale Curții Constituționale din Decizia nr. 140 din 26 octombrie 2023 și Decizia nr. 24 din 28 martie 2024.

În final, partea apelantă făcând trimitere la prevederile art. 231-240 din Codul administrativ, a solicitat casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 3 aprilie 2024, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă integral acțiunea înaintată de Busuioc Ion (f.d. 58-61).

Poziția intimatului pe marginea apelului:

Partea intimată a fost notificată despre posibilitatea depunerii referinței cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care își întemeiază opinia, precum și probele invocate în susținerea acesteia. Cu toate acestea, intimatul nu a exercitat dreptul de a se expune asupra cererii de apel printr-o referință.

Admisibilitatea apelului:

Potrivit fișei de repartizare a dosarului, la 13 iunie 2024, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD), cauza de contencios administrativ a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, în mod automat-aleatoriu judecătorului raportor Mîra Ghenadie

În conformitate cu prevederile art. 236 alin. (1) din Codul administrativ, „*instanţa de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului*”.

Potrivit art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, „*apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanţei de apel*”.

Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost pronunțat public la 3 aprilie 2024, iar cererea de apel a fost depusă la 11 aprilie 2024. Astfel, Completul judiciar constată că apelul a fost depus în termenul legal.

Conform art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, „*motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată*”.

În dosarul cauzei nu există dovada că hotărârea motivată a fost notificată părții apelante. Motivarea apelului a fost depusă pe 28 mai 2024, fiind respectate astfel dispozițiile art. 232 alin. (2) din Codul administrativ

Potrivit art. 233 alin. (2) din Codul administrativ, „*cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul lui legal ori împuternicit*”.

Completul judiciar a stabilit că cererea de apel a fost semnată de către directoarea generală a Casei Naționale de Asigurări Sociale, Țîbîrnă Elena, iar

motivarea apelului a fost semnată de către directoarea generală adjunctă a Casei Naționale de Asigurări Sociale, Popa Tatiana.

În astfel de circumstanțe, în temeiul reglementărilor prevăzute la art. 232-233, 236 și 241 din Codul administrativ, Completul specializat în materie de contencios administrativ concluzionează despre întrunirea condițiilor de admisibilitate a cererii de apel în cauză, motiv din care se purcede la examinarea apelului în fond.

Argumentele părților în cadrul judecării apelului:

În cadrul ședinței de judecată din instanța de apel, participanții la proces nu s-au prezentat, deși citarea legală a fost efectuată corespunzător. Astfel, Completul judiciar, având în vedere prevederile art. 239 alin. (2) din Codul administrativ, a dispus examinarea cauzei în lipsa acestora, întrucât participanții la proces au fost citați în mod legal cu privire la data și locul examinării cauzei.

De altfel, examinarea cauzei în ordine de apel în lipsa participanților la proces, nu poate fi calificată ca o limitare a dreptului de apărare şi dreptului de acces la justiție, în condițiile când participanții la proces beneficiază de un ansamblu de pârghii legale întru realizarea drepturilor lor, iar prevederile art. 239 alin. (2) din Codul administrativ, indică expres că neprezentarea participanților la proces nu împiedică instanța de apel să decidă în privința apelului.

Aprecierea instanței de apel:

Subsumând punctul de vedere al participanților, normele procesuale și starea de fapt constatată în privința apelului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău consideră că apelul este admisibil şi urmează a fi admis, cu casarea hotărârii primei instanţe și emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, „*examinând cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral hotărârea primei instanţei şi emite o nouă decizie*”.

Potrivit art. 219 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, „*instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces*”.

În acord cu prevederile art. 225 alin. (1) - (2) din Codul administrativ, „*instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele*

legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege".

Conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de instanţa inferioară (*HirroBalani v. Spaniei*, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; *Georgiadis v. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.

Instanţa de apel menționează că art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În opinia Completului judiciar, prima instanță nu a ținut cont de aceste deziderate și a adoptat o hotărâre lipsită de fundament temeinic și contrară materialului probator administrat.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, prin decizia nr. 2012/92/1/17526 a Casei teritoriale de asigurări sociale Chișinău, Râșcani, tipărită la 12 aprilie 2023, începând cu 1 aprilie 2023, conform Hotărârii Guvernului nr. 148 din 22 martie 2023 privind indexarea prestațiilor sociale, pensia intimatului Busuioc Ion a fost indexată cu 15% (f.d. 26).

La 25 mai 2023, intimatul Busuioc Ion a depus cerere la Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat indexarea pensiei de la 1 aprilie 2023, cu 30,2% (f.d. 22).

Prin decizia nr. B-1269/23 din 5 iunie 2023 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, intimatului i s-a comunicat că nu există temei legal pentru admiterea pretenției înaintate (f.d. 23).

La 21 iunie 2023, intimatul Busuioc Ion a depus cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat admiterea acesteia şi emiterea unei decizii prin care să fie calculată şi achitată cu începere de la 1 aprilie 2023, indexarea pensiei în cuantum de 30,2%, conform coeficientului de indexare a ratei

inflaţiei la sfârşitul anului 2022, exprimată prin creşterea preţurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv faţă de aceiaşi lună a anului 2021, aşa cum este prevăzut de art. 13 alin. (2) prima frază din Legea nr. 156/1998 (f.d. 24).

Prin decizia nr. B-1844/23 din 3 iulie 2023 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, cererea prealabilă a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d. 25).

Nefiind de acord, la 27 iulie 2023, avocatul Bodnariuc Alexandr, acționând în interesele reclamantului Busuioc Ion a depus prezenta acțiune în contencios administrativ către Casa Națională de Asigurări Sociale, solicitând:

1) anularea răspunsului nr. B-1844/23 din 3 iulie 2023 emis de Casa Națională de Asigurări Sociale;

2) obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil privind indexarea pensiei în cuantum de 30,2%, începând cu 1 aprilie 2023, conform coeficientului de indexare a ratei inflației de la sfârșitul anului 2022, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului 2021.

Prima instanță, fiind învestită cu judecarea prezentei cauze, a admis acțiunea în contencios administrativ depusă de Busuioc Ion.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, consideră că soluția dată de către prima instanță, este una greșită, fiind adoptată cu aprecierea eronată a normelor materiale în coroborare cu circumstanţele faptice ale cauzei.

Admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu art. 207 alin. (1) din Codul administrativ, „*instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs*”.

Conform art. 3 din Codul administrativ, „*legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept*”.

Articolul 5 din Codul administrativ, prevede că „*activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii şi se aplică nemijlocit legea*”.

Potrivit art. 20 din Codul administrativ, „*dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi*

revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod".

Conform art. 206 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, „*o acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare)*".

Din punct de vedere a felului acțiunii în contencios administrativ, Completul de judecată apreciază acțiunea înaintată de Busuioc Ion drept o acțiune în obligare, or, reclamantul conform prevederilor art. 206 alin. (1) lit. b) și 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ își exprimă dezacordul cu decizia de refuz a Casei Naționale de Asigurări Sociale privind indexarea pensiei și urmărește obligarea Casei Naţionale de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil privind indexarea pensiei în cuantum de 30,2%, începând cu 1 aprilie 2023, conform coeficientului de indexare a ratei inflației de la sfârșitul anului 2022, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului 2021.

Potrivit art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, „*cu excepţia cazurilor prevăzute la alin.(2) şi (3), judecătoriile soluţionează în fond toate acţiunile în contencios administrativ*".

În acord cu prevederile art. 196 alin. (1) din Codul administrativ, „*acţiunea în contencios administrativ se depune la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială îşi are sediul autoritatea publică care a desfăşurat activitatea administrativă contestată, daca legea nu prevede altfel*".

Astfel, ținând cont de obiectul acțiunii și având în vedere prevederile art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, examinarea prezentei cauze ține de competența Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, ulterior, Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, or, obiectul acesteia nu se regăsește în excepțiile de la alin. (2) și (3) a art.191 din Codul administrativ.

Prin urmare, acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de reclamantul Busuioc Ion, cu respectarea competenței jurisdicționale materiale și teritoriale.

Conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, „*actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public*".

Articolul 11 alin. (1) lit. a) și (2) din Codul administrativ, prescrie că „*actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile - actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat. Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către*

care actul administrativ se îndreaptă. Terţii, ale căror drepturi sunt afectate de actul administrativ individual, nu sunt destinatarii acestuia".

La caz, instanța de apel atestă că decizia nr. B-1269/23 din 5 iunie 2023 a Casei Naționale de Asigurări Sociale prin care s-a refuzat indexarea pensiei și decizia nr. B-1844/23 din 3 iulie 2023 a Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la cererea prealabilă, reprezintă acte administrative individuale, emise pentru a fi reglementat un caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce efecte în exterior.

Totodată, în sensul art. 10 și 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, aceste acte constituie acte administrative defavorabile reclamantului, or, prin emiterea actelor administrative menționate, reclamantului Busuioc Ion i s-a refuzat indexarea pensiei în condițiile solicitate, fapt cu care acesta nu este de acord.

Conform art. 53 alin.(1) din Constituție, „*persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr- un act administrativ sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptăţită să obţină recunoaşterea dreptului pretins, anularea actului şi repararea pagubei*".

În conformitate cu art. 17 din Codul administrativ, „*drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă*".

În accepţiunea art. 39 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, „*controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente*".

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, „*orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ. O acţiune în contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci când autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere*".

Completul judiciar reține că, unul dintre elementele definitorii ale acțiunii în contencios administrativ, este revendicarea unui drept propriu, vătămat prin una din formele activității administrative. Or, reclamantul care înaintează acțiunea trebuie să urmărească și să justifice procesual, pentru testul de admisibilitate, revendicarea unui drept subiectiv propriu căruia i se aduce atingere prin activitatea administrativă contestată.

Din circumstanțele expuse de reclamant în acțiunea de contencios administrativ este evidentă revendicarea încălcării drepturilor sale prin activitate administrativă conform art. 20, 39 și 189 alin. (1) din Codul administrativ.

Totodată, în speță, se reține că prin acțiunea depusă, reclamantul Busuioc Ion a revendicat apărarea pe calea controlului judecătoresc a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ, și anume, dreptul la indexarea pensiei în condițiile art. 13

alin. (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii. Corespunzător, condiția revendicării unui drept legitim și în conformitate cu art. 39 din Codul administrativ este întrunită.

În conformitate cu art. 19 din Codul administrativ, „*cererea prealabilă este instituţia care oferă o cale de soluţionare prejudiciară a litigiilor administrative*”.

Potrivit art. 162 din Codul administrativ, „*procedura prealabilă urmăreşte scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale. Dacă autoritatea publică nu soluţionează petiţia în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă. Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul; b) emiterea unui act administrativ individual*”.

La rândul său prevederile art. 164 alin. (1) Cod administrativ, stipulează că „*cererea prealabilă se depune în scris la autoritatea publică emitentă*”.

Articolul 208 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, prescrie că, „*până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege. Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acţiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual*”.

În speță, Completul judiciar reține că, anterior sesizării instanței de contencios administrativ cu prezenta acțiune, Busuioc Ion a respectat procedura prealabilă.

Astfel, prin cererea prealabilă adresată Casei Naționale de Asigurări Sociale la 21 iunie 2023, intimatul Busuioc Ion și-a manifestat dezacordul cu decizia nr. B-1269/23 din 5 iunie 2023 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care s-a refuzat indexarea pensiei.

Prin decizia nr. B-1844/23 din 3 iulie 2023 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, cererea prealabilă a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

În acelaşi timp, art. 209 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, stipulează că „*acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia*”.

Reclamantul Busuioc Ion a sesizat instanța de contencios administrativ cu prezenta acțiune în obligare la data de 27 iulie 2023, iar răspunsul la cererea prealabilă a fost emis la 3 iulie 2023.

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, reclamantul Busuioc Ion este subiect de sesizare a instanței de contencios administrativ, a respectat procedura de adresare în instanța de judecată, precum și termenul de depunere a acțiunii în instanța de judecată, iar acțiunea depusă nu este exceptată de la controlul judiciar, prin urmare motive de inadmisibilitate a acțiunii în

conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ, la caz nu sunt, din care considerente, instanța de fond corect a conchis asupra întrunirii condițiilor de admisibilitate a acțiunii.

Referitor la fondul acțiunii.

Potrivit art. 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ, „*examinând acţiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: f) respinge acţiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condiţiile de adoptare a unei hotărîri prevăzute la lit.a)–e)*".

Conform art. 93 alin. (1) din Codul administrativ, „*fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia*".

La acest capitol, se reține și dispozițiile art. 22 alin. (1) coroborat cu art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, care stipulează că, „*instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți*".

În cele ce succed, Completul judiciar reiterează că reclamantul Busuioc Ion înaintând prezenta acțiune și-a exprimat dezacordul cu decizia nr. B-1844/23 din 3 iulie 2023 a Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la cererea prealabilă, solicitând obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil privind indexarea pensiei în cuantum de 30,2%, începând cu 1 aprilie 2023, conform coeficientului de indexare a ratei inflației de la sfârșitul anului 2022, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului 2021.

Totodată, Completul judiciar reiterează că Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat ca temei de refuz în indexarea pensiei cu 30,2%, prevederile art. 13 din Legea nr. 357 din 22 decembrie 2022 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2023 și dispozițiile pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 148 din 22 martie 2023 cu privire la indexarea prestațiilor sociale.

Astfel, cu raportare la speța în cauză, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău reține că potrivit art. 47 din Constituție, „*statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea şi bunăstarea, lui şi familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuinţa, îngrijirea medicală, precum şi serviciile sociale necesare*. *Cetăţenii au dreptul la asigurare în caz de: şomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrâneţe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistenţă, în urma unor împrejurări independente de voinţa lor*".

Conform art. 54 din Constituție, „*în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului şi cetăţeanului. Exerciţiul drepturilor şi libertăţilor nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internaţional şi sunt necesare în interesele securităţii naţionale,*

integrităţii teritoriale, bunăstării economice a ţării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă şi infracţiunilor, protejării drepturilor, libertăţilor şi demnităţii altor persoane, împiedicării divulgării informaţiilor confidenţiale sau garantării autorităţii şi imparţialităţii justiţiei. Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24. Restrângerea trebuie să fie proporţională cu situaţia care a determinat-o şi nu poate atinge existenţa dreptului sau a libertăţii".

În conformitate cu art. 1 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, „*prezenta lege stabilește cadrul legal al funcționării sistemului public de pensii, precum și interacțiunea acestuia cu sistemul public de asigurări sociale și cu alte mecanisme statale de protecție socială a populației. Scopul prezentei legi constă în asigurarea unui sistem de pensii echitabil și sustenabil, care să garanteze un trai decent pentru beneficiarii de pensii*".

Articolul 13 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, „*pensiile se indexează anual la 1 aprilie. Coeficientul de indexare constituie rata inflației la sfârșitul anului precedent, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului premergător. Coeficientul de indexare se stabilește de către Guvern. Suplimentul de solidaritate reprezintă o componentă a pensiei care nu se indexează. Cuantumul acestuia variază anual în funcție de indexarea și majorarea pensiei calculate și de evoluția pensiei minime*".

În acord cu prevederile art. 13 alin. (1) din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr. 357 din 22 decembrie 2022, „***prin derogare de la art. 13 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, în cazul indexării pensiilor din aprilie 2023, coeficientul de indexare nu va depăși creșterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2022 față de anul 2021 și se va aplica doar acelei părți din pensie care nu depășește salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2023. Mărimea coeficientului de indexare va fi aprobată de Guvern***".

Conform pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 148 din 22 martie 2023 cu privire la indexarea prestațiilor sociale, „*având în vedere creșterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2022 față de anul 2021,* ***la 1 aprilie 2023 se indexează cu coeficientul indexării 15%:***

1) toate pensiile stabilite/reexaminate în temeiul Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii;

2) pensiile pentru vechime în muncă stabilite în temeiul Legii nr.437/1990 cu privire la asigurarea cu pensii de stat în Republica Moldova și al Hotărârii Guvernului nr.865/1992 cu privire la pensiile pentru vechime în muncă a cadrelor din domeniul învățământului și ocrotirii sănătății, care se achită din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat;

3) pensiile funcționarilor publici stabilite în temeiul Legii serviciului public nr.443/1995;

4) pensiile colaboratorilor vamali stabilite în temeiul Legii serviciului în organele vamale nr.1150/2000;

5) plățile periodice capitalizate stabilite în temeiul Legii nr.123/1998 cu privire la capitalizarea plăților periodice: a) plățile lunare capitalizate beneficiarilor care, în urma unui accident de muncă, au suferit o traumă ori au contractat o boală profesională din vina întreprinderii, fără succesiune de drept, lichidate ulterior; b) plățile lunare capitalizate beneficiarilor care, în urma unui accident de muncă, au suferit o traumă ori au contractat o boală profesională din vina întreprinderii lichidate ulterior;

6) indemnizațiile de dizabilitate stabilite în temeiul Legii asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale nr.756/1999;

7) pensiile stabilite în temeiul Legii nr.909/1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl;

8) compensația bănească lunară în schimbul asigurării cu produse alimentare și suplimente alimentare care contribuie la eliminarea din organism a radionuclizilor pentru persoanele participante la lichidarea consecințelor catastrofei de la Cernobîl și la experiențele nucleare, avariile cu radiație ionizantă și a consecințelor lor la obiectivele atomice civile sau militare, stabilită în temeiul Legii nr.909/1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl. De la 1 aprilie 2023, această compensație bănească se stabilește în cuantum indexat;

9) pensiile stabilite în temeiul Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544/1993. De la 1 aprilie 2023, pensiile minime stabilite în temeiul legii nominalizate se determină în cuantum indexat;

10) indemnizațiile urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu COVID-19 stabilite în temeiul Legii nr.127/2020;

11) pensiile stabilite în temeiul Legii nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului".

Potrivit pct. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 148 din 22 martie 2023 cu privire la indexarea prestațiilor sociale, „*în cazul indexării din 1 aprilie 2023, coeficientul de indexare se va aplica doar acelei părți din pensie care nu depășește salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2023*".

Cu întâietate, Completul judiciar menționează că articolul 13 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, articolul 13 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr. 357 din 22 decembrie 2022 și pct. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 148 din 22 martie 2023 a făcut obiectul

controlului constituționalității, iar, prin Deciziile nr. 140 din 26 octombrie 2023 și nr. 24 din 28 martie 2024, Curtea Constituțională a declarat inadmisibile sesizările privind controlul constituționalității acestora.

Este esențial de precizat că, deși deciziile Curții Constituționale se circumscriu unor probleme nesoluționate în fond, indiferent de efectul *inter partes litigantes* al deciziei, cu condiția că nu comportă un caracter intermediar, actul contestat oricum se prezumă a fi constituțional și se aplică *erga omnes*, adică tuturor cetățenilor și în toate situațiile juridice. Astfel, chiar dacă nu există o pronunțare clară pe fondul constituționalității acestor norme, din perspectiva principiului de drept, acestea nu pot fi considerate ca fiind neconstituționale sau inaplicabile, atâta timp cât Curtea Constituțională nu le-a declarat ca atare.

Mai mult, în cadrul acestor decizii de inadmisibilitate, Curtea Constituțională a abordat mai multe argumente de natură să susțină constituționalitatea normelor respective. Aceste raționamente sunt relevante, întrucât demonstrează că actele contestate sunt conforme cu principiile fundamentale ale Constituției, iar respingerea sesizărilor nu presupune decât o confirmare indirectă a validității acestora. De asemenea, chiar dacă deciziile au fost inadmisibile, aceasta nu înseamnă că normele respective sunt lipsite de temei constituțional, ci doar că nu există motive suficiente pentru a le supune unei analize aprofundate în contextul acestor sesizări. În acest sens, se impune un raționament conform căruia, atâta timp cât normele nu au fost declarate neconstituționale, ele rămân în vigoare și produc efecte legale, inclusiv în contextul prezent al litigiului.

Deci, în analiza normativă a dispozițiilor legale referitoare la indexarea pensiilor, este important de subliniat că, potrivit art. 13 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, pensiile se indexează anual la data de 1 aprilie, pe baza coeficientului de indexare stabilit de Guvern, care se calculează în funcție de rata inflației înregistrată la sfârșitul anului precedent, exprimată prin creșterea prețurilor de consum din luna decembrie a anului respectiv comparativ cu aceeași lună a anului anterior. Această procedură are scopul de a ajusta pensiile la realitățile economice și de a proteja puterea de cumpărare a pensionarilor, care sunt în mod deosebit vulnerabili la fluctuațiile economice.

Totodată, Legea nr. 357 din 22 decembrie 2022 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2023 aduce o ***derogare*** de la principiul general al indexării pensiilor stabilit prin Legea nr. 156/1998. Dispozițiile art. 13 alin. (1) din Legea nr. 357 din 22 decembrie 2022, stabilesc expres că coeficientul de indexare nu va depăși creșterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2022 față de anul 2021 și se va aplica doar acelei părți din pensie care nu depășește salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2023, iar, mărimea coeficientului de indexare va fi aprobată de Guvern. Aceste prevederi legislative reflectă competența Guvernului Republicii Moldova pentru limitarea temporară a capacității de indexare, în concordanță cu disponibilitățile financiare ale

bugetului asigurărilor sociale de stat, ceea ce urmează fi interpretat ca o măsură de echilibrare a cheltuielilor publice în contextul unor constrângeri bugetare.

Astfel, la rândul său, Hotărârea Guvernului nr. 148 din 22 martie 2023 precizează în mod explicit că, „*având în vedere creșterea procentuală a veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2022 față de 2021, coeficientul de indexare pentru pensii, aplicabil de la 1 aprilie 2023, este de* ***15%***”. Această Hotărâre de Guvern stabilește condițiile concrete ale indexării pentru diverse categorii de pensii, inclusiv pensiile stabilite în temeiul Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii.

În conformitate cu art. 5 alin. (4) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, „*normele juridice derogatorii sunt diferite în raport cu reglementarea-cadru în materie şi sunt aplicabile unei situaţii determinate. În caz de divergenţă între o normă generală sau specială şi o normă derogatorie, care se conţin în acte normative de acelaşi nivel, se aplică norma derogatorie*”.

Conform acestei prevederi, normele juridice derogatorii sunt norme care se abat de la regulile generale prevăzute într-un act normativ sau în reglementările-cadru, fiind aplicabile doar unor situații specifice și determinate. Derogarea, în acest context, înseamnă că o anumită regulă generală sau specială poate fi modificată sau exceptată pentru cazuri particulare, pentru a răspunde mai adecvat particularităților unei anumite situații. Dacă există o divergență între o normă generală sau specială și o normă derogatorie care reglementează aceeași materie, dar în mod diferit, se aplică norma derogatorie. Acest principiu asigură că reglementările excepționale, specifice, sunt prioritare atunci când sunt prevăzute pentru a răspunde unui context particular.

Deci, este cert faptul că la concurența a două norme juridice (o normă generală sau specială și o normă derogatorie) trebuie să se aplice norma derogatorie.

În acest context, Completul judiciar reține ca fiind întemeiată poziția părții apelante referitoare la faptul că prevederile legislative derogatorii stipulate la art. 13 alin. (1) din Legea nr. 357 din 22 decembrie 2022 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2023 au prioritate față de reglementările generale stabilite la art. 13 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii. Această concluzie se bazează pe principiul stabilit în art. 5 alin. (4) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 privind actele normative, care reglementează aplicarea normelor derogatorii și prioritatea acestora în caz de divergențe cu normele generale.

În același sens, Completul judiciar relevă că aplicarea normelor derogatorii la caz este justificată de rațiuni practice și economice. Într-o perioadă în care bugetul asigurărilor sociale de stat este limitat și nu poate susține o indexare a pensiilor conform reglementărilor generale, derogările permit adaptarea legislației la realitățile economice. Astfel, Legea nr. 357/2022 a fost adoptată pentru a face față acestui context particular, iar aplicarea sa este prioritară față de normele generale din Legea nr. 156/1998, care nu țin cont de aceste restricții specifice și temporare.

Potrivit art. 5 alin. (3) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017, „*normele juridice speciale sunt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecţi strict determinaţi. În caz de divergenţă între o normă generală şi o normă specială, care se conţin în acte normative de acelaşi nivel, se aplică norma specială*”.

Pe această dimensiune, Completul de judecată apreciază în mod critic, aplicarea în speță de către prima instanță a prevederilor art. 5 alin. (3) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, subliniind o confuzie în înțelegerea relației dintre normele juridice invocate, iar această eroare de interpretare a condus la aplicarea incorectă a legii și, implicit, la o soluție nejustificată.

Astfel, Completul judiciar remarcă faptul că instanța de fond a tratat prevederile art. 13 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii ca pe o normă specială în raport cu prevederile art. 13 alin. (1) din Legea nr. 357 din 22 decembrie 2022 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2023, fără a ține cont de faptul că Legea nr. 357 din 22 decembrie 2022 aduce o derogare de la principiul general al indexării pensiilor stabilit prin Legea nr. 156/1998. Or, însăși în art. 13 alin. (1) al Legii nr. 357 din 22 decembrie 2022, legislatorul a prevăzut expres că „***prin derogare*** *de la art. 13 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii* […]”, ceea ce constituie o derogare legiferată, care, în esență, subordonează aplicarea normei generale din Legea nr. 156/1998 prevederilor specifice din Legea nr. 357/2022, care reglementează bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2023.

Prin urmare, Completul de judecată consideră că instanța de fond a făcut o eroare fundamentală în aplicarea normelor legale, tratând Legea nr. 357/2022 ca pe o reglementare generală supusă principiilor stabilite de Legea nr. 156/1998, în loc să aprecieze corect că Legea nr. 357/2022 aduce o derogare explicită de la normele acestei legi. Într-o astfel de situație, în mod logic și conform principiilor de drept, derogarea specifică prevăzută în Legea nr. 357/2022 trebuie să primeze, întrucât aceasta reflectă intenția legiuitorului de a modifica sau de a adapta reglementarea anterioară în funcție de nevoile financiare și economice ale statului pentru anul 2023.

Raportând cadrul legal precitat la circumstanțele faptice ale cauzei, Completul judiciar apreciază ca fiind neîntemeiată soluția instanței de fond cu referire la faptul că la 1 aprilie 2023 indexarea pensiei intimatului Busuioc Ion urma a fi realizată de către Casa Națională de Asigurări Sociale în cuantum de 30,2%, or, conform art. 13 alin. (1) din Legea nr. 357 din 22 decembrie 2022 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2023, coeficientul de indexare nu poate depăși limita de 15%, stabilită prin Hotărârea Guvernului nr. 148 din 22 martie 2023.

În opinia Completului judiciar, acest coeficient de 15% este, prin urmare, singurul care poate fi aplicat, iar orice altă aplicare a unui coeficient mai mare ar contraveni atât legislației în vigoare, cât și principiilor de echilibru financiar al

sistemului public de pensii. În acest context, instanța trebuie să aplice corect normele legale stabilite, iar soluția de admitere a unui coeficient de indexare de 30,2% pentru pensia intimatului Busuioc Ion este neîntemeiată.

În jurisprudenţa sa, Curtea Constituțională a reţinut că elaborarea politicii economice şi sociale a statului şi realizarea ei reprezintă în primul rând prerogativa puterii legislative. Legislatorul poate opta pentru diverse soluţii în vederea realizării scopurilor propuse, inclusiv în vederea elaborării şi concretizării conţinutului drepturilor sociale şi economice (a se vedea HCC nr. 25 din 27 iulie 2017, § 50).

La fel, Curtea a reiterat că indexarea pensiei îi oferă persoanei protecție față de riscul devalorizării în timp a banilor și față de fluctuațiile economice care ar putea să influențeze nivelul său de trai după pensionare. Prin urmare, indexarea pensiei în baza Legii privind sistemul public de pensii urmărește să modifice valoarea pensiei în funcție de realitățile economice (DCC nr. 140 din 26 octombrie 2023, §§ 27-28).

De asemenea, Curtea a stabilit care au fost raționamentele care au stat la baza deciziei Parlamentului și Guvernului cu privire la motivul indexării parțiale a pensiei din aprilie 2023 (a se vedea DCC nr. 140 din 26 octombrie 2023, §§ 29-30). Astfel, datorită cunoașterii directe a societății și nevoilor acesteia, legislatorul și executivul sunt, de principiu, mai bine plasate pentru a aprecia necesitatea adoptării unor astfel de măsuri tipice perioadelor de austeritate.

În această ordine de idei, Completul judiciar atestă că instanța de fond a ignorat și constatările formulate de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011, prin care aceasta subliniază că „*43. Caracterul social al statului presupune instituirea unui sistem politic, care ar permite adoptarea unor măsuri adecvate pentru redistribuirea bunurilor conform principiilor echităţii sociale, astfel încât toţi membrii societăţii să posede un minim garantat de asigurare socială conform art. 47 din Constituţie. În acest context Curtea reiterează concluzia expusă în Avizul nr.1 din 17.03.1997 asupra proiectului de lege privind modificarea unor articole din Constituţia Republicii Moldova despre obligaţia constituţională a statului de a lua măsuri adecvate pentru asigurarea necesităţilor vitale ale cetăţenilor săi, inclusiv în situaţii excepţionale.*

44. Curtea apreciază că volumul asistenţei sociale acordate de stat pentru satisfacerea nevoilor sociale ale persoanei, ce decurg din dreptul concret, este dependent atât de resursele economice şi financiare ale statului, cât şi de contribuţiile persoanei la fondul de asigurări sociale. Or, este evidentă şi justificată diferenţa garanţiilor sociale ce există între statele cu diferite niveluri de dezvoltare economică.

45. Concluziile enunţate permit Curţii Constituţionale să constate că Legea Supremă nu garantează persoanelor un nivel concret de asigurare socială. Volumul de asigurare socială a persoanei peste minimul necesar, din care fac parte pensiile acordate în condiţii speciale, poate fi modificat cu titlu de excepţie în funcţie de mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat şi ale bugetului de stat.

50. În susţinerea constatărilor expuse în § 44-45 şi 48 ale prezentei hotărâri, Curtea citează prevederile art. 2 alin. 1 al Pactului internaţional cu privire la drepturile economice, sociale şi culturale, prin care Republica Moldova s-a angajat să acţioneze „atât prin propriul său efort, cât şi prin asistenţă şi cooperare internaţională, folosind la maximum resursele sale disponibile pentru ca exercitarea deplină a drepturilor recunoscute de Pact să fie asigurată progresiv prin toate mijloacele adecvate, inclusiv prin adoptarea de măsuri legislative". Curtea relevă că prevederea relatată obligă statul să depună toate eforturile pentru exercitarea drepturilor sociale garantate de Pact. Aceste eforturi, însă, urmează a fi raportate la posibilităţile economice şi financiare ale statului.

54. Art. 47 al Constituţiei reglementează condiţiile generale ale traiului decent asigurate de stat, printre care serviciile sociale necesare, precum este pensia, inclusiv cea pentru limită de vîrstă, care constituie obiectul sesizărilor examinate.

55. În acest sens, Curtea reţine că art. 47 al Constituţiei garantează un minim de asigurare socială acordat tuturor persoanelor, realizarea cărora permite menţinerea unui echilibru social între păturile sociale ale populaţiei. Avantajele sociale, acordate de stat unor categorii de persoane cu care statul are raporturi speciale de muncă, nu constituie obiectul normei în cauză, impunându-se mai mult în sfera obligaţiilor suplimentare asumate de stat.

56. Curtea reţine că statul dispune de o marjă largă de apreciere în domeniul drepturilor sociale, iar drepturile prevăzute de art. 47 din Constituţie nu garantează cuantumul exact al acestora, inclusiv al pensiei".

În contextul celor expuse, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău conchide că decizia nr. B-1844/23 din 3 iulie 2023 emisă de Casa Națională de Asigurări Sociale este legală şi întemeiată, iar pretenția reclamantului Busuioc Ion privind obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil privind indexarea pensiei în cuantum de 30,2%, începând cu 1 aprilie 2023, conform coeficientului de indexare a ratei inflației de la sfârșitul anului 2022, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului 2021, urmează a fi respinsă ca fiind neîntemeiată și lipsită de bază juridică.

În continuare, Completul judiciar apreciază în mod critic concluziile instanței de fond, care a considerat că respingerea acțiunii ar constitui o încălcare a dreptului de proprietate al reclamantului Busuioc Ion, garantat de art. 46 din Constituție și de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În acest context, Completul specializat subliniază că, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a stabilit că un drept social poate fi protejat pe baza articolului 46 din Constituţie şi, respectiv, a articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenţia Europeană doar în cazul în care dreptul social respectiv este dobândit şi are o valoare economică (HCC nr. 11 din 26 mai 2022, § 42). Un drept la pensie

dobândit ar însemna o pensie care se află în plată, care are o valoare economică şi care constituie, astfel, un bun (a se vedea HCC nr. 25 din 27 iulie 2017, § 74).

Totodată, dreptul de proprietate nu include, ca atare, un drept la o pensie de o anumită sumă. Reducerea sau întreruperea unei pensii poate constitui, totuși, o ingerință în folosirea nestingherită a bunurilor care trebuie justificată. Ingerința trebuie să fie proporțională în mod rezonabil cu scopul pe care îl urmărește (a se vedea *Béláné Nagy v. Ungaria*, 13 decembrie 2016 §§ 84, 115). Cu alte cuvinte, trebuie să se găsească un „echilibru corect" între exigențele interesului general al comunității și exigențele protecției drepturilor fundamentale ale individului. Echilibrul necesar va lipsi dacă persoana sau persoanele în cauză trebuie să suporte o sarcină individuală excesivă (*Skenderi şi alţii v. Serbia* (dec.), 4 iulie 2017, § 96).

În cauza *Aielli şi alţii v. Italia* (dec.), 10 iulie 2018, referitoare la reducerea nivelului de indexare a pensiilor din cauza inflației, Curtea Europeană a reținut că scopul legislatorului italian a fost, între altele, respectarea echilibrului bugetar și a obiectivelor de control ale cheltuielilor publice, precum și protejarea nivelului minim al prestațiilor sociale în vederea garantării viabilității sistemului de asigurări sociale pentru generațiile viitoare. Curtea Europeană nu a susţinut opinia reclamanţilor potrivit căreia, odată obţinute, drepturile lor la pensie nu puteau fi modificate niciodată în anii următori. Reducerea sau modificarea sumei prestaţiilor acordate cu titlu de regim de securitate socială ţine de puterea legislativă a statelor. Astfel, efectele reformei mecanismului de indexare privind pensiile reclamanţilor nu sunt de nivelul care ar putea să expună persoanele interesate unor dificultăţi de subzistenţă incompatibile cu articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenţie. Prin urmare, Curtea Europeană a reţinut că ingerinţa în discuţie nu le-a impus reclamanţilor o sarcină excesivă (§§ 28-42).

În cauza *Žegarac și alții v. Serbia*, Curtea Europeană a stabilit că reducerea plăților pensiilor a făcut parte dintr-un set mai larg de măsuri generale de austeritate, care au fost concepute de autoritățile statului cu scopul de a reduce cheltuielile publice la nivelul dorit, iar reducerea mărimii pensiilor a vizat, în special, beneficiarii pensiilor mai mari. Potrivit autorităților naționale, tratamentul diferențiat al anumitor categorii de pensionari s-a bazat pe principiul solidarității și justiției sociale. Cei care beneficiau de pensii minime au fost scutiți de reducerea pensiei, întrucât s-a considerat că cei care se încadrează în această categorie de pensionari nu au putut contribui la depășirea crizei financiare, luptând ei înșiși pentru supraviețuire. Totuși, reducerea plăților de pensie a fost îndreptată către beneficiarii de pensii mai mari, care, conform unei formule matematice utilizate, au fost reduse cu 22% din partea peste suma scutită (primii 25.000 de dinari), iar orice sumă peste 40.000 dinari a fost redusă cu încă 3 % (§§ 94, 99). Prin urmare, Curtea Europeană a considerat că reclamanții nu au fost puși în situația de a suporta o sarcină individuală excesivă și că ingerința reclamată în cauza examinată nu a afectat esența drepturilor lor la pensie (a se vedea *Žegarac şi alţii v. Serbia*, 17 ianuarie 2023, § 103).

Cu privire la argumentele instanței de fond privind existenţa unei ingerinţe în articolul 47 din Constituţie, Completul judiciar evidențiază constatările Curții Constituționale, care a menționat că prevederile art. 13 alin. (1) din Legea nr. 357 din 22 decembrie 2022 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2023, nu privează beneficiarii de pensie, ci stabilesc o excepție cu privire la mărimea indexării acesteia pentru anul curent. Constituția nu impune indexarea pensiei într-un anumit cuantum. Aşadar, Curtea nu a constatat nicio ingerinţă în articolul 47 din Constituţie în acest sens (a se vedea DCC nr. 140 din 26 octombrie 2023, § 35).

În același sens, Curtea Constituțională a confirmat principiul Curții Europene potrivit căruia orice ingerință a unei autorități publice în folosirea nestingherită a bunurilor poate fi justificată numai dacă servește unui interes public (sau general) legitim. Dată fiind situația economică a Republicii Moldova, care a afectat inclusiv sistemul de pensii, precum și necesitatea imperioasă a statului de a limita cheltuielile bugetare, Curtea a constatat că ingerința adusă prin norma în discuție urmărește interesul public general de a menține sustenabilitatea financiară a sistemului de pensii din Republica Moldova (a se vedea DCC nr. 140 din 26 octombrie 2023, § 33).

Referitor la argumentul primei instanțe privind lipsa de motivare a răspunsului nr. B-1844/23 din 3 iulie 2023 emis de Casa Națională de Asigurări Sociale, Completul specializat reține netemeinicia acestui raționament, or, conform prevederilor art. 118 din Codul administrativ, „*motivarea este operaţiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esenţiale de drept şi de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Din motivarea deciziilor discreţionare trebuie să poată fi recunoscute şi punctele de vedere din care autoritatea publică a reieşit la exercitarea dreptului discreţionar. Motivarea trebuie să se refere şi la argumentele expuse în cadrul audierii. Motivarea completă a unui act administrativ individual cuprinde: a) motivarea în drept – temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul; b) motivarea în fapt – oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreţionar, dacă este cazul; c) în cazul actelor administrative defavorabile – o descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigaţii, probe, audieri, opinii ale participanţilor contrare conţinutului final al actului etc. Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual şi condiţionează legalitatea acestuia. Motivarea nu este obligatorie în cazul în care: a) autoritatea publică admite o petiţie în totalitate fără ca prin decizia de soluţionare a ei să fie afectate drepturile sau interesele legitime ale altor persoane; b) acest lucru este prevăzut expres de lege; sau c) autoritatea publică emite acte administrative individuale de acelaşi fel într-un număr mai mare sau automatizat şi, conform circumstanţelor de fapt ale cazului în parte, nu se cere o motivare*”.

Reieșind din normele legale menționate *supra* în raport cu materialele cauzei, contrar celor constatate de prima instanță, Completul de judecată atestă că, decizia nr. B-1844/23 din 3 iulie 2023 emisă de Casa Națională de Asigurări Sociale este motivată în conformitate cu normele legale, fiind indicate argumentele care sunt bazate pe o cercetare amplă a materialelor cauzei.

Completul judiciar consideră că o asemenea motivare satisface dezideratele impuse de art. 31 și 118 din Codul administrativ, or, în motivare se indică temeiurile esenţiale de drept, adică texte legale aplicabile situației date, precum și temeiurile de fapt pe baza cărora s-a reținut aplicabilitatea acestor texte legale, pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Mai mult, din motivarea deciziei pot fi recunoscute punctele de vedere din care autoritatea publică a reieşit la exercitarea dreptului discreţionar, iar prin prisma prevederilor art. 123 din Codul administrativ, motivarea a fost realizată și ulterior, prin referința dată, de către autoritatea publică în susținerea deciziei emise.

Astfel, în circumstanţele de fapt şi de drept stabilite, Completul de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău conchide că, instanţa de fond neîntemeiat, cu aplicarea eronată a normelor de drept material și cu aprecierea eronată a probelor administrate, a ajuns la concluzia de admitere a acțiunii.

Prin prisma acestor constatări, Completul de judecată, având în vedere faptul că, circumstanțele cauzei au fost incorect apreciate de către instanța de fond, normele de drept material fiind aplicate eronat, reiterează concluzia de a casa integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 3 aprilie 2024 și pe cauza dată se emite o nouă decizie, prin care acțiunea în contencios administrativ înaintată de Busuioc Ion către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea răspunsului nr. B-1844/23 din 3 iulie 2023 și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil cu privire la indexarea pensiei, se respinge ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. c), alin. (3) din Codul administrativ, art. 389-390 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,

D E C I D E :

Se admite apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 3 aprilie 2024 și pe cauza dată se emite o nouă decizie, prin care:

Se respinge ca neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ înaintată de Busuioc Ion către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea răspunsului

nr. B-1844/23 din 3 iulie 2023 și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil cu privire la indexarea pensiei.

Decizia este executorie de la emitere însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție. Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Preşedintele completului, judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Bostan Angela

Dașchevici Grigore